

Moleculaire veredeling is noodzakelijk voor het behoud van de sierteelt voor de BV Nederland
Column van Michel Haring, Hoogleraar Plantenfysiologie Universiteit van Amsterdam
Uitgesproken op Greenport Holland Conferentie bij JUB Holland, Noordwijkerhout. 8 juni 2017

“Nederland is leidend op het gebied van de plantenveredeling” dat hoor en lees je vaak in de media. Men doelt daarbij op de veredeling van groente gewassen en de handel in zaden. Deze veredeling heeft zich de afgelopen vijftig jaar ontwikkeld tot een high tech business met jaarlijks tientallen miljoenen investering in kennis en technologie. Door op grote schaal samen te werken zijn deze bedrijven nauw aangesloten bij de kennisbronnen en kunnen ze snel schakelen als de markt dat vereist.

Hoe anders blijkt dat in de sierteelt georganiseerd te zijn. De afgelopen jaren heb ik met veel bedrijven uit deze sector kennis gemaakt en langzaam begin ik hun wereld te doorgronden. Er is veel meer diversiteit aan gewassen, de genetische complexiteit is vaak groter en er zijn veel meer kleine veredelaars. Toch zal **de sierteeltsector moeten innoveren om de uitdagingen en kansen in de sierteelt sector goed te kunnen verwerken**: binnen vijf jaar zal het gebruik van bestrijdingsmiddelen ernstig worden beperkt (door eisen uit de markt of door EU regelgeving) en men zal willen verkennen of sierplanten en bolgewassen nieuwe producten voor gezondheid en cosmetica kunnen leveren, nieuwe verdienmodellen.

Verduurzaming in de sierteelt zal betekenen dat men moet innoveren in de teeltmethoden. Door minder energie en watergebruik, door het inzetten van biologische bestrijders, biologische gewasbeschermingsmiddelen of zelfs geheel biologische teelt. Maar vooral ook door de aanpassing van de rassen die men nu nog gebruikt. Rassen die zelf kunnen omgaan met plagen en ziektes, beter bestand zijn tegen droogte of wateroverlast. Voor de bio-based economie zullen rassen met meer inhoudsstoffen moeten worden veredeld. Dit alles betekent veel meer inspanning in een **gerichte veredeling**, en ontwikkeling van **meer biologische kennis**. Door de omvang van het assortiment, de schaalgrootte van de veredeling (veel kleine veredelaars), de beperkte financiële middelen en de diversiteit aan problemen zullen individuele inspanningen te kort schieten. De initiatieven van de WUR Bleiswijk op het gebied van groene gewasbescherming en van het Kenniscentrum Plantenstoffen zijn voorbeelden van een gemeenschappelijke aanpak van de uitdagingen. Wat ontbreekt, is de organisatie van een **gezamenlijke innovatie van de veredeling**.

Om de plantenveredeling in de sierteelt en de bolgewassen aan te laten sluiten bij de moderne kennis van DNA en plantenbiologie pleit ik voor een pre-competitief kennisplatform. Samen met de kennisinstellingen uit heel Nederland, de Hogescholen en het bedrijfsleven wil ik **samenwerking** organiseren om de verduurzaming van de sierteelt door modernisering van de veredeling mogelijk te maken. Kennis kan per gewas of per biologisch probleem ontwikkeld worden. Een dergelijk kennisplatform zal voor de meest prangende vragen in de sierteelt zoals resistentie tegen insecten, schimmel en virussen **DNA merkers gaan ontwikkelen**, die individuele bedrijven vervolgens in hun eigen processen kunnen inzetten. Dit kan de tijd die nodig is om een nieuwe ras te ontwikkelen met jaren verkorten en een meer gerichte veredeling in de sierteelt mogelijk maken. Door de revolutionaire versnelling in DNA analyses is het nu ook voor kleinere gewassen mogelijk deze stap te maken. Tegelijkertijd zal door scholing van het personeel van veredelingsbedrijven en door het inpassen van de nieuwe kennis in de curricula van de Hogescholen een **kennissprong in de sector** gerealiseerd moeten worden waardoor de implementatie van de nieuwe moleculaire kennis in de sierteeltsector ook realistisch wordt. Ik begrijp dat dit geen geringe opgave is!

Universiteiten, Hogescholen, Plantum en het TKI-TU zijn bereid zich hieraan te verbinden; de vraag is of het bedrijfsleven in de sierteelt een dergelijke pre-competitieve samenwerking aandurft én durft te investeren in de moleculaire veredeling. Het is **mijn stellige overtuiging dat een modernere veredeling essentieel** is voor een sierteelt zonder chemische bestrijdingsmiddelen en voor het benutten van de mogelijkheden voor de bio-based economie. Er is op dit podium te weinig ruimte om details van het voorstel toe te lichten, want naast DNA merkers is ook de ontwikkeling van weefselkweektechnieken noodzakelijk om processen te versnellen. De Amsterdam Green Campus heeft van de provincies Noord- en Zuid Holland de opdracht gekregen om te verkennen hoe een **dergelijk virtueel precompetitief platform** met de stakeholders kan worden opgezet. En, niet onbelangrijk, hoe de lobby richting financieringsbronnen opgezet kan worden zodat wij gezamenlijk een “BOOST” kunnen geven aan de veredeling in de sierteelt sector. De steun van het Nederlandse bedrijfsleven voor dit initiatief is onmisbaar. Laat het mij vandaag weten wat u er van vindt; uw visitekaartje aan mij geven is genoeg om kenbaar te maken dat u aangehaakt wilt worden.